

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครพึงประสงค์ โดยในบทนี้จะเป็นการรายงานสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครพึงประสงค์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 138 คน พบว่า

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรองผู้อำนวยการ/รองครูใหญ่ฝ่ายการเงินและบัญชี คิดเป็นร้อยละ 44.93 รองลงมาเป็นผู้ช่วยฯ/ครูใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 32.60 และเป็นหัวหน้างานฝ่ายการเงินและบัญชี คิดเป็นร้อยละ 22.47

1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 65.94 รองลงมา มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 19.56 และระดับสูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 14.50

1.3 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงาน ในสถาบันการศึกษา มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมา มีประสบการณ์ 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.6 และน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.7

2. ศึกษาคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการและด้านคุณธรรมและจริยธรรม

2.1 คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครพึงประสงค์ โดยรวมทุกด้าน มีความต้องการระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = .526) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความต้องการระดับมากเช่นกัน

2.2 คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครพึงประสงค์ ด้านวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .559) และเมื่อพิจารณาเป็นราย

ข้อพบว่าส่วนใหญ่มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ความรู้ในการปฏิบัติงานธุรการและสารบรรณ มีความต้องการในระดับปานกลาง

2.3 คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.053$, S.D. = .629) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความต้องการระดับมาก ยกเว้นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเอง และแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย สะอาด มีความต้องการในระดับปานกลาง

2.4 คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .542) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากมีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต้องการมากที่สุด

การอภิปรายผล

จากการศึกษาคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครพึงประสงค์ มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การศึกษาคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครพึงประสงค์ ด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาพบว่า

1. จำแนกตามสถานภาพ พบว่า

1.1 ผู้อำนวยการ/ครูใหญ่ มีความต้องการคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี ด้านวิชาชีพ โดยรวม มีความต้องการระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถูกต้อง มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ผู้ปฏิบัติงานการเงินมีความรู้ด้านการเงินอย่างเพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีความรู้ด้านบัญชีอย่างเพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ ปฏิบัติงานตามระเบียบกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับปฏิบัติของสถานศึกษา ปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของตนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มีความละเอียดรอบคอบในการรับ – จ่ายเงิน และปฏิบัติงานด้วยความละเอียด แม่นยำ มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด นำเอาความรู้ความสามารถจากหลักวิชาการที่ศึกษามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานการเงินมีประสบการณ์ในการทำงานด้าน

การเงิน ผู้ปฏิบัติงานบัญชีมีประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชี สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบและวิธีปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ สามารถใช้ทรัพยากรของหน่วยงานให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในการปฏิบัติงานได้ สามารถใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สำนักงานเพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน มีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น ด้านกฎหมาย เศรษฐกิจและสังคม มีความต้องการระดับมาก และต้องการให้มีความรู้ในการปฏิบัติงานธุรการและงานสารบรรณมีความต้องการระดับปานกลาง ในด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ โดยรวมและรายชื่อพบว่า มีความต้องการระดับมาก ยกเว้นปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง คล่องแคล่ว ให้บริการผู้มาติดต่องานด้วยความเป็นกันเองและเต็มใจ ให้บริการด้วยความรวดเร็วและถูกต้องมีความรักในงานบริการ ปฏิบัติงานด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความต้องการระดับมากที่สุด ยกเว้นหัวข้อรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองในสถานการณ์ต่างๆ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย สะอาด แสดงกิริยาจาสุภาพต่อผู้มาติดต่องาน สามารถประสานงานกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ปฏิบัติงานด้วยความขี้มขี้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความต้องการระดับมาก ในด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายชื่อ พบว่า มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาความลับของทางราชการ มีความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และเป็นผู้มีความศรัทธาในวิชาชีพ มีความต้องการระดับมากที่สุด

1.2 รองผู้อำนวยการ/รองครูใหญ่ฝ่ายการเงินและบัญชี มีความต้องการคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี ด้านวิชาชีพ โดยรวมและรายชื่อ พบว่า มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น มีความรู้ในการปฏิบัติงานธุรการและงานสารบรรณมีความต้องการระดับปานกลาง ในด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายชื่อพบว่า มีความต้องการระดับมาก

1.3 หัวหน้างานฝ่ายการเงินและบัญชีมีความต้องการคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินที่พึงประสงค์ ด้านวิชาชีพ โดยรวมและรายชื่อ พบว่า มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถูกต้อง มีความละเอียดรอบคอบในการรับ – จ่ายเงิน ปฏิบัติงานด้วยความละเอียด แม่นยำ มีความต้องการระดับมากที่สุด ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายชื่อพบว่า มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรักษาความลับของสถานศึกษามีความต้องการระดับมากที่สุด

2. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

2.1 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความต้องการคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินที่พึงประสงค์ ในด้านวิชาชีพ โดยรวมพบว่า ความต้องการอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากมีความต้องการระดับมาก ยกเว้น มีความรู้ในการปฏิบัติงานธุรการและงานสารบรรณ มีความต้องการระดับปานกลาง ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความต้องการระดับมากที่สุด

2.2 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีความต้องการคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินที่พึงประสงค์ ในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการและด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความต้องการระดับมากที่สุด

2.3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาโท มีความต้องการคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินที่พึงประสงค์ ในด้านวิชาชีพ โดยรวมและรายข้อ มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ โดยถูกต้อง มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ผู้ปฏิบัติงานการเงินมีความรู้ด้านการเงินอย่างเพียงพอแก่การปฏิบัติหน้าที่ มีความต้องการระดับมากที่สุด ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการและด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความต้องการมากที่สุด

3. จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา พบว่า

3.1 บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษาน้อยกว่า 5 ปี มีความต้องการคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินที่พึงประสงค์ ในด้านวิชาชีพ โดยรวมและรายข้อ มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น มีความละเอียดรอบคอบในการรับ – จ่ายเงิน และปฏิบัติงานด้วยความละเอียด แม่นยำ มีความต้องการระดับมากที่สุด ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายข้อ มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความต้องการระดับมากที่สุด

3.2 บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความต้องการคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินที่พึงประสงค์ ในด้านวิชาชีพ โดยรวมและรายข้อ มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น มีความรู้ในการปฏิบัติงานธุรการและงานสารบรรณมีความต้องการระดับปานกลาง ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม

โดยรวมและรายชื่อ มีความต้องการระดับมาก ยกเว้น ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความต้องการระดับมากที่สุด

จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่สถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครพึงประสงค์ ได้ดังนี้

1. ด้านวิชาชีพ มีความต้องการให้มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบและวิธีปฏิบัติงาน ที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ ปฏิบัติงานตามระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติของสถานศึกษา มีความละเอียดรอบคอบในการรับ – จ่ายเงิน และปฏิบัติงานด้วยความละเอียด แม่นยำ มีความต้องการระดับมาก และต้องการเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่มีความรู้ในการปฏิบัติงานธุรการและงานสารบรรณ มีความต้องการระดับปานกลาง

สอดคล้องกับ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (สนอง สุวรรณวงศ์ 2538 : 198) และกิติมา ปรีดีดิลก (2522 : 67) ได้อธิบายว่าต้องมีความเอาใจใส่ ขยันขันแข็ง มีความรอบคอบละเอียดละออ ต้องมีความรู้พอสมควร มีความรอบคอบ มีสามัญสำนึก มีความรู้ทางการบัญชี ระเบียบการเงิน การพัสดุ เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบสูง ไม่ปล่อยปละละเลยในงานที่ตนรับผิดชอบ จักรชัย อรรถนันท์ (2522 : 161) กล่าวว่า ต้องเป็นผู้มีความละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ ไม่ทิ้งงานและอุทิศเวลาให้แก่งานเสมอและรอบรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ โดยถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ชารี มณีศรี (2527 : 69-70) กล่าวว่า ต้องปฏิบัติตามระเบียบการจ้างและการพัสดุ จัดทำรายงานการเงินและการพัสดุได้ถูกต้อง มีความแม่นยำในระเบียบการเงินและพัสดุ สามารถให้คำปรึกษาชี้แจงแก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ประเสริฐ เศรษฐพันธ์ (2542 : 7) กล่าวว่า ต้องมีความรอบคอบ รอบรู้ในการปฏิบัติงานด้านการเงิน เป็นอย่างดี

2. ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ ต้องการให้ปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง คล่องแคล่ว แสดงกิริยาจาสุภาพต่อผู้มาติดต่องาน ให้บริการผู้มาติดต่องานด้วยความเป็นกันเอง และเต็มใจ ให้บริการด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง ปฏิบัติงานด้วยความเชื่อมั่นในตนเองสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความต้องการระดับมาก

สอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีดิลก ที่กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีควรมีมุขยัสม์พันธ์ดี เป็นคนเปิดเผย เพราะงานการเงินนั้นจะต้องสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ตลอดเวลา มีอารมณ์มั่นคง จักรชัย อรรถนันท์ ได้กล่าวว่า ต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถประสานได้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ดี ชารี มณีศรี กล่าวถึงต้องมีความสามารถในการติดต่อประสานงานกับทุกฝ่าย ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร่วมงานได้อย่างรวดเร็ว กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

(2539 : 4-17) ศึกษาถึงคุณภาพกำลังคนที่นายจ้างทั้งในภาครัฐและเอกชนต้องการ พบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตหรือ ผู้จบการศึกษาที่นายจ้างต้องการ บุคลิกภาพในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ขยัน อดทน รับผิดชอบ กระตือรือร้น ซื่อสัตย์ สุจริต คล่องตัว ตรงต่อเวลา ละเอียดรอบคอบ เอาใจ ใส/ตั้งใจทำงาน มีระเบียบวินัย ใช้ทรัพยากรที่จำกัดได้อย่างเป็นประโยชน์ บุคลิกภาพทางสังคม ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก/กล้าพูดในที่ ประชุม ปรับตัวเข้ากับสังคม/ยอมรับการเปลี่ยนแปลง สุขภาพเรียบร้อย พุดจาไพเราะ มีเหตุผล พึ่ง ความเห็นผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ เสียสละ มีไหวพริบ รักษาชื่อเสียงของบริษัทและของตน บุคลิกภาพด้านอารมณ์ ได้แก่ มีความสุขุม เยือกเย็น ใจเย็น ความคุมอารมณ์ได้ดี ยิ้มแย้ม ร่าเริง แจ่มใส บุคลิกภาพด้านสุขภาพ ได้แก่ ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ คล่องแคล่ว ว่องไว กระฉับกระเฉง สะอาดเรียบร้อย การแต่งการดี สุภาพ

3. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ต้องการให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความต้องการระดับมากที่สุด

สอดคล้องกับ ดร.ป๊วย อึ้งภากรณ์ และกิติมา ปรีดีดิลก และฉัตรชัย อรรถนันท์ ได้ อธิบายว่า ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน ชารี มณีศรี กล่าวว่า ต้องเป็นผู้มีความ รับผิดชอบในการรับจ่ายเงินด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นธรรม ประเสริฐ เศรษฐพันธ์ กล่าวว่า ผู้มี หน้าที่รับผิดชอบด้านการเงินต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตหรือ ผู้จบการศึกษาที่นายจ้างต้องการ คือ ซื่อสัตย์สุจริต ละเอียดรอบคอบ เอาใจใส/ตั้งใจทำงาน มีระเบียบวินัย สอดคล้องกับ กระมล ทองธรรมชาติ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2541 : 37) ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาอุดมการณ์ข้าราชการว่าระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ ระบบข้าราชการ ต้องให้ความสำคัญมากขึ้นต่อการวัดมาตรฐานทางศีลธรรมของผู้สมัครและระบบ การฝึกอบรมต้องครอบคลุมเนื้อหาทางวิชาชีพและมาตรฐานทางศีลธรรมอย่างสมดุล สอดคล้องกับ บุญคง หันจางสิทธิ์ (2540 : 450) ที่กล่าวว่าความเป็นมนุษย์จะมีมากน้อยเพียงไรไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ความรู้และความสามารถเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบชั่วดีต่อสังคม ประเทศชาติและเพื่อนมนุษย์ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 117-122) กล่าวว่า ข้าราชการที่ดี จำเป็นต้องมี พฤติกรรมทางจริยธรรมสูงในการทำงานซึ่งหมายถึง พฤติกรรมการทำตาม กฎหมาย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบต่อ ผู้อื่นและสังคม ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและตนเอง รักษาระเบียบวินัยทางราชการ มีจรรยาในวิชาชีพตน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการจัดการฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านวิชาชีพ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่างๆ โดยถูกต้อง เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ เพื่อให้มีการปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง คล่องแคล่ว ให้บริการด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง และด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณ เพื่อให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาความลับของสถานศึกษา มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2. สถานศึกษาควรใช้แบบทดสอบคุณธรรม เพื่อใช้พิจารณาคัดเลือกผู้ที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี

3. หน่วยงานการบริหารและจัดการทรัพยากรมนุษย์หรือด้านการฝึกอบรมของสถานศึกษาควรนำคุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณ ด้านบุคลิกภาพและการให้บริการ และด้านวิชาชีพ มาจัดทำหรือปรับปรุงคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) สำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี เพื่อพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการอื่นๆ ด้วย เช่น นักศึกษา บุคคลภายนอกที่ใช้บริการด้านการเงินและบัญชี ซึ่งจะช่วยให้ผลการวิจัยครอบคลุมผู้ให้บริการทั้งหมด